

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19.02.1971, sp. zn. 4 Cz 1/71, ECLI:CZ:NS:1971:4.CZ.1.1971.1

Číslo: 71/1971

Právní věta: Náklady vzniklé při uplatnění nároku v trestním řízení jsou majetkovou újmou, která žalobci vznikla v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 19.02.1971

Spisová značka: 4 Cz 1/71

Číslo rozhodnutí: 71

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Náklady řízení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

§ 120

§ 132

§ 242 40/1964 Sb. § 420

§ 442

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 71/1971 sb. rozh.

Náklady vzniklé při uplatnění nároku v trestním řízení jsou majetkovou újmou, která žalobci vznikla v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 19. 2. 1971, [4 Cz 1/71](#))

Žalobce se žalobou domáhal, aby žalovaný byl uznán povinným k náhradě škody na zdraví, kterou mu způsobil dne 21. 5. 1967. Kromě rozdílu mezi nemocenskými dávkami a průměrným výdělkem 221 Kčs, bolestného 500 Kčs a náhrady za poškození šatstva 10 Kčs požadoval žalobce také náklady svého právního zastoupení v adhezním řízení v částce 261 Kčs.

Žalovaný namítal, že žalobce nezranil, popřel výši požadované náhrady škody a zejména poukázal na neoprávněnost žalobcova nároku na náhradu nákladů právního zastoupení žalobce jako poškozeného v trestním řízení vzhledem k tomu, že trestní řízení bylo zastaveno.

Okresní soud Brno-město rozsudkem z 25. 9. 1968 žalobě v plném rozsahu vyhověl, neboť po

zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že žalovaný způsobil žalobci zranění uvedené v lékařské zprávě, a i když v daném případě nedošlo k pravomocnému odsouzení žalovaného v trestním řízení v důsledku amnestie, jeho jednání bylo v rozporu s pravidly socialistického soužití, a proto podle ustanovení § 420 o. z. odpovídá za škodu žalobci způsobenou. Pokud jde o náklady právního zastoupení žalobce, jako poškozeného v trestním řízení, v částce 261 Kčs uznal soud prvního stupně i tuto částku za oprávněnou, neboť i tyto výdaje byly způsobeny žalobci protiprávním jednáním žalovaného; žalobce v adhezním řízení uplatňoval své zákonné právo a rozhodnutí o amnestii jej nemohlo tohoto práva zbavit.

K odvolání žalovaného krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 6. 5. 1969 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že uznal žalovaného povinným zaplatit pouze 731 Kčs a poměrnou část nákladů řízení, kdežto zbývající část návrhu, týkající se náhrady nákladů právního zastoupení žalobce v adhezním řízení v částce 261 Kčs, zamítl s odůvodněním, že jde o nárok ryze procesní, o němž musí být rozhodnuto jen v řízení, v němž náklady vzešly, a proto nemůže být předmětem jiného řízení.

Stížností pro porušení zákona, podanou generálním prokurátorem ČSR, byl napaden jen rozsudek odvolacího soudu a jen potud, pokud žaloba byla zamítnuta ohledně náhrady ve výši 261 Kčs s přísl.

Nejvyšší soud ČSR vázán rozsahem a důvody stížnosti pro porušení zákona (§ 242 odst. 1 o. s. ř.) rozhodl, že rozsudkem soudu druhého stupně byl v uvedeném rozsahu porušen zákon.

Z odůvodnění:

Je jistě správné, že o nákladech trestního řízení lze rozhodovat jen v rámci tohoto trestního řízení, a že není možno převádět rozhodování o těchto nákladech do řízení jiného, v daném případě do občanského soudního řízení. V tomto směru jsou závěry a důvody soudu druhého stupně správné.

Odvolací soud však nepřihlédl k tomu, že žalobce požadoval částku 261 Kčs rovněž jako náhradu škody, která mu vznikla při uplatnění jeho nároku v adhezním řízení. Jde tedy o náhradu škody uplatněnou žalobcem v občanském soudním řízení, které následovalo poté, když v trestním řízení o náhradě uplatněné škody rozhodnuto nebylo, protože trestní řízení vedené proti žalovanému pro úmyslné ublížení na zdraví žalobce bylo v důsledku amnestie zastaveno.

Podle výroků pravomocného rozhodnutí v této věci, které stížností pro porušení zákona napadány nejsou, měl žalobce úspěch při uplatňování náhrady škody, neboť mu byly až na částku 261 Kčs všechny požadované částky přisouzeny jako škoda způsobená mu protiprávním jednáním žalovaného a v příčinné souvislosti s tímto jednáním. Zbývá tedy jen posoudit, zda do uplatněné škody možno zahrnout i částku 261 Kčs, kterou žalobce v žalobě označil jako „náklady advokátní poradny č. 2 v Brně za moje zastoupení jako poškozeného v trestním řízení“.

Na tuto otázku nutno odpovědět kladně. Žalobci vznikly náklady při uplatnění jeho práva v trestním řízení vedeném proti žalovanému jako škůdci. Tím žalobci nepochybně vznikla majetková újma, která spočívá ve zmenšení jeho majetku právě tak jako u ostatních uplatňovaných položek, přičemž tato újma vznikla při účelném uplatnění jeho práva. Na tom nemůže nic měnit skutečnost, že ke skončení trestního řízení a k rozhodnutí o nároku uplatňovaném žalobcem v tomto řízení v důsledku amnestie nedošlo. Žalobce postupoval správně a v souladu se zákonem (§ 43 tr. ř.), když se trestního řízení účastnil a své nároky uplatňoval. Při tom mu nelze upírat právo, aby použil služeb advokátní poradny. Když pak se svým nárokem na náhradu škody způsobené mu žalovaným plně uspěl, je i jeho nárok ohledně nákladů vynaložených při uplatnění důvodného nároku v trestním řízení co do základu opodstatněn (§ 420 odst. 1 o. z.). I zde jde o majetkovou újmu, která žalobci vznikla v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného. Odvolací soud se však z tohoto hlediska věci nezabýval a nezabýval se také ani výší takto způsobené škody (§ 442 odst. 1 o. z.).

Vzhledem k tomu porušil soud druhého stupně zákon v ustanoveních § 420 odst. 1 a § 442 odst. 1 o. z. v souvislosti s ustanoveními § 6, § 120 odst. 1 a § 132 o. s. ř.